

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1766-07 צ"צ'יאן נ' עיריית הרצליה

לפני כב' השופטת דר' מיכל אגמון-גונן

העותרים: 1.מר משה צ'צ'יאן
2.גב' מרייט צ'צ'יאן
ע"י ב"כ עוה"ד ד"ר שמואל סעדיה ועמית המפל

נגד

המשיבה: עיריית הרצליה
ע"י ב"כ עוה"ד אילנה בראף שניר ושי שמאי

פסק דין

1
2 בעתירה שלפני ביקשו העותרים הצהרה בדבר אי חוקיותם של היטלי ביוב, צנרת
3 ומדרכה, אשר הושתו עליהם בשנת 1999 על ידי המשיבה.
4
5 בית משפט זה דחה את העתירה, בין היתר בשל השיהוי בהגשתה (כב' השופט נ'
6 ישעיה), אולם בית המשפט העליון ביטל את פסק הדין והדיון בעתירה הוחזר לבית
7 המשפט, לצורך בחינת שאלת התיישנותם של ההיטלים, זאת על רקע פסק הדין
8 התקדימי שניתן ברע"א 187/05 נעמה נסייר נ' עיריית נצרת עילית (מיום 20.6.10,
9 להלן: "עניין נסייר").

10
11 1. רקע הדברים
12 העותרים, בני הזוג צ'צ'יאן, הם הבעלים של הדירה שברחוב הנשיא 129 בהרצלייה
13 (להלן: "הנכס").

14
15 ביום 3.7.07 הגישו העותרים עתירה מנהלית כנגד המשיבה, עיריית הרצלייה (להלן:
16 "העירייה"), בה התבקש בית המשפט לקבוע, כי "היטל ביוב, צנרת, מדרכה אשר
17 השיתה המשיבה על המבקשים אינו חוקי, אינו תקף ודינו להתבטל", זאת, בעיקר,
18 נוכח הבטחה שלטונית מחייבת שניתנה לעותרים, כך לטענתם, על ידי מר אלי לנדאו,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1766-07 צ"צ/יאן נ' עיריית הרצליה

1 ראש העיר דאז. כטענה חלופית, נסמכה העתירה על טענת ההתיישנות (ראו סעיף 61
2 לעתירה).

3
4 יצוין, כי בקשה לצו ביניים שהגישו העותרים נדחתה על ידי כב' השופט זפט, בין היתר
5 בשל שיהוי (בש"א 031200/07 מיום 1.8.07).

6
7 בתגובתה לעתירה העלתה העירייה טענות מקדמיות, בהן שיהוי וחוסר סמכות
8 עניינית.

9
10 בפסק הדין מיום 24.11.08 קיבל כב' השופט ישעיה את טענותיה המקדמיות של
11 העירייה והורה על דחיית העתירה. נקבע, כי העותרים ידעו על החובות שהושתו
12 עליהם עוד בשנת 2000, ברם העתירה הוגשה רק ביולי 2007. בהתאם, נפסק, כי יש
13 לדחות את העתירה, הואיל והיא לוקה ב"שיהוי מהותי רב שנים ובלתי מוצדק".
14 בנוסף, קבע כב' השופט ישעיה, כי יש לדחות את העתירה בנוגע להיטלי ביוב, זאת אף
15 בשל חוסר סמכות עניינית.

16
17 העותרים הגישו ערעור על פסק דינו של כב' השופט ישעיה וביום 11.11.10 התקיים
18 דיון בבית המשפט העליון, בשבתו כבית משפט לערעורים בעניינים מינהליים, אשר
19 בסופו ניתן פסק דין, כדלהלן:

20 "בשלב זה ובהמלצת בית המשפט יוחזר הדיון לבית משפט קמא על מנת
21 שיידרש לטענת ההתיישנות שהעלו המערערים בכל הנוגע להליכי הגבייה
22 המינהלית שנקטה נגדם המשיבה ועל מנת שיחליט האם בעקבות ההכרעה
23 בטענה זו יש מקום להגיע למסקנה שונה מזו שאליה הגיע בפסק הדין נשוא
24 הערעור.
25
26
27 ..

28 למען הסר ספק מובהר בזאת כי למעט טענת ההתיישנות שהתקבלה, הערעור
29 בטענות האחרות שהועלו על ידי המערערים מוצה.

30
31 סדרי הדין לבירור טענת ההתיישנות כאמור, ייקבעו על ידי בית משפט קמא
32 לפי שיקול דעתו" (עע"מ 10938/08).

33
34 בינתיים, פרש כב' השופט ישעיה מכס השיפוט והתיק נקבע לפני.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1766-07 צ"צ'יאן נ' עיריית הרצליה

1 לאור המפורט לעיל, השאלה העומדת להכרעה בענייננו היא, האם "היטל ביוב, צנרת,
2 מדרכה", אשר הושת על העותרים בשנת 1999 התיישן, כך שלא ניתן לגבותו באמצעות
3 הליכי גביה מנהליים, הא ותו לא.

4
5 לפיכך, ביום 2.12.10 הורתי לצדדים להגיש סיכומים בשאלת ההתיישנות וסיכומים
6 אלו מצויים לפני. יצוין, כי לאחר הגשת הסיכומים, הגישו הצדדים בקשות לצירוף
7 אסמכתאות לסיכומיהם. בשים לב לשאלה שבמחלוקת, אני נעתרת לבקשות הצדדים
8 כמבוקש.

2. טענות הצדדים

11 **העותרים טוענים**, כי עילת התביעה בקשר להיטל הביוב התגבשה בשנת 1994 ואילו
12 עילת התביעה בקשר להיטלי הפיתוח התגבשה בשנת 1999. לטענתם, הואיל וחלפו
13 מעל 7 שנים ממועד התגבשות עילת התביעה של העירייה לגביית החוב ועד למועד
14 הגשת העתירה דנן, שהוא המועד בו ננקטו הליכי הגבייה בפועל, הרי שחלה התיישנות
15 על החוב נשוא הליכי הגבייה.

16
17 **העירייה טוענת**, מנגד, כי העותרים מתעלמים לחלוטין ממסכת עובדתית שלמה
18 שפורטה בהרחבה במסגרת תשובת העירייה לעתירה דנן, אשר מביאה למסקנה, כי
19 מרוץ ההתיישנות נעצר שנים לפני הגשת העתירה.

20
21 יצוין, כי בסיכומיהם, טוענים העותרים, לראשונה ובדרך אגב, להתיישנות "**כל חוב**
22 **ארנונה או מס עירוני אחר שהתגבש עוד קודם מלפני שבע שנים**" (ראו סעיף 20
23 לסיכומים). אולם, בשים לב לעובדה שטענת ההתיישנות הינה בבחינת "מגן" ולא
24 "חרב", הרי שהעותרים אינם רשאים ליזום טענת התיישנות ביחס לחובות ארנונה
25 ומיסים עירוניים שהעירייה טרם נקטה בהליכים לגבייתם. למצב דברים זה התייחסה
26 כבי השופטת ברלינר בעניין **נסייר**, בציינה, כי על פי הפסיקה דינה של טענת
27 ההתיישנות בנסיבות אלו, להדחות, אם כי היא, עצמה, מצאה להשאיר את השאלה
28 בצריך עיון (ראו, לעניין זה, גם עת"מ (ת"א) 2576/05 **כרמות השקעות בע"מ נ' עיריית**
29 **הרצליה** (מיום 20.10.10). מכל מקום, המדובר בטענה אשר לא נטענה במסגרת
30 העתירה ויש בה משום הרחבת חזית.

3. הפסקת מרוץ ההתיישנות בהליכי גבייה מינהליים

סעיף 2 לחוק ההתיישנות, תשי"ח-1958 (להלן: "חוק ההתיישנות") קובע, כדלהלן:

"תביעה לקיום זכות כל שהיא נתונה להתיישנות, ואם הוגשה תובענה על תביעה שהתיישנה וטען הנתבע טענת התיישנות, לא יזדקק בית המשפט לתובענה, אך אין בהתיישנות בלבד כדי לבטל את הזכות גופה".

סעיף 5 לחוק ההתיישנות קובע את תקופת ההתיישנות ולפיו:

"התקופה שבה מתיישנת תביעה שלא הוגשה עליה תובענה (להלן-תקופת ההתיישנות) היא –
(1) בשאינו מקרקעין - שבע שנים;
(2) במקרקעין - חמש עשרה שנה; ואם נרשמו בספרי האחוזה לאחר סידור זכות קנין לפי פקודת הקרקעות (סידור זכות הקנין) 2 - עשרים וחמש שנה".

על פי פסק הדין בעניין נסייר, הליך הגבייה המנהלי נפתח בהפניית דרישה לנישום לתשלום חובו ובדרישה זו ניתן לראות "תביעה לקיים זכות", שכנגדה יכול הנישום להעלות טענת התיישנות. מכאן, נגזר, כי הליך הגבייה המנהלי, הנפתח בהפניית דרישה לנישום לשלם את חובו, בהתאם לסעיף 4 לפקודת המסים (גבייה) או בהתאם לסעיף 306 לפקודת העיריות, יכול להתייחס לחובות שהתגבשו לכל המאוחר בשבע השנים שקדמו לדרישה (ראו, לעניין זה, גם עת"מ 27008-12-10 (מרכז) אהרונסון נ' עיריית לוד (מיום 5.4.11); עת"מ 765-06-10 (מחוזי נצרת) חן נ' עיריית עפולה (מיום 28.3.11); עת"מ (מרכז) 6882-11-10 סמקו סנטר (1998) בע"מ נ' עיריית נס ציונה (מיום 22.11.2010)).

קביעה זו עולה בקנה אחד עם הוראות פקודת המסים (גבייה) ועם תכליתה של טענת ההתיישנות, כטענת ההגנה מהותית כנגד דרישת החוב, כפי שעמד עליהם בית המשפט העליון בפרשת נסייר:

"האם מבחינת תכליתו של מוסד ההתיישנות ישנו טעם טוב ליצור הבחנה הנעוצה בכך שהחוב נגבה באמצעי גבייה מינהליים? אני סבורה שהתשובה שלילית. כל הרציונלים העומדים ביסוד טענת ההתיישנות כוחם יפה גם כאשר מדובר בחוב הנתבע בהליך גבייה מינהלי. הקושי של האזרח בשמירת ראיותיו והצורך שלו בוודאות תקציבית אינם מושפעים כהוא זה מהשאלה כיצד פועל הנושה לגביית חובו. גם השיקולים של ויתור ומחילה ושל אינטרס הציבור באי העסקת מערכות השלטון בחובות ישנים, תקפים באותה מידה. על פני הדברים אין מקום להשאיר את האזרח חשוף בפני סיכון של תביעה ללא מגבלת זמן, אך בשל כך שמדובר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1766-07 צ"צ'יאן נ' עיריית הרצליה

1 בהליך שאינו נפתח בהגשת תובענה בבית המשפט" (שם, בעמ' 24, מפי
2 כב' השופטת ברלינר).
3

4 בענייננו, על פי כתב התשובה שהגישה העירייה והמסמכים שצורפו לו, ננקטו נגד
5 העותרים מספר פעולות, כפי שיפורט.
6

7 ביום 15.8.99 שלחה העירייה לעותרים דרישה לתשלום היטל ביוב, היטל צנרת מים
8 והיטל סלילת מדרכה, זאת עקב מדידה שנעשתה בנכס ביום 21.7.99 ממנה עלה, כי
9 בוצעה תוספת בנייה בגינה לא שולמו היטלים כחוק. כמו כן, הובהר לעותרים כי
10 לחובתם נזקף חוב בגין היטל ביוב וזאת בעקבות התקנת ביוב ברחוב בו מצוי הנכס
11 (ראו נספח 1 לסיכומי העירייה).
12

13 אעיר, כי לנוכח דרישת התשלום מיום 15.8.99, לא מצאתי ממש בטענת העותרים,
14 לפיה החבות בגין היטל הביוב התגבשה כבר בשנת 1994. עיון בדרישת התשלום הנ"ל
15 מעלה, כי החוב בגין היטלי ביוב הינו משנת 1999, ליתר הדיוק, מיום 15.8.99, אז
16 שלחה העירייה לעותרים שומה עדכנית של החיוב.
17

18 ביום 31.10.99 שלח גזבר העירייה, לבקשת העותר 1, פירוט חובות בגין הנכס.
19

20 בשנת 2000 פנה העותר 1 לעירייה, בבקשה לבטל את החובות (ראו נספחים 2 ו-3
21 לסיכומי העירייה).
22

23 ביום 1.6.00 וביום 3.7.00 השיב מנהל הכנסות העירייה דאז לפניית העותר 1 והבהיר
24 כי טענותיו נמצאו בלתי מוצדקות וכי העירייה עומדת על תשלום כל החובות (ראו
25 נספחים 4 ו-5 לסיכומי העירייה).
26

27 ביום 8.1.01 פנה ב"כ העירייה אל העותרים בדרישה לתשלום החוב לאלתר, כדי
28 להימנע מנקיטת הליכים משפטיים נגדו (ראו נספח 6 לסיכומי העירייה).
29

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1766-07 צ'צ'יאן נ' עיריית הרצליה

- 1 ביום 21.1.01 שב ופנה העותר 1 לעירייה בבקשה לביטול דרישת התשלום ונענה
2 בשלילה על ידי מנהל הכנסות העירייה ביום 5.3.01 (ראו נספחים 7 ו-8 לסיכומי
3 העירייה).
4
5 בשנים 2001-2002 המשיך העותר 1 לפנות לעירייה בבקשה לביטול החיובים, אך נענה
6 בשלילה על ידי העירייה (ראו נספחים 9 ו-10 לסיכומי העירייה).
7
8 ביום 9.3.03 שב ופנה ב"כ העירייה לעותרים בדרישה לתשלום מיידי של יתרת החוב,
9 כדי להימנע מנקיטת הליכים משפטיים כנגדם (ראו נספח 11 לסיכומי העירייה).
10
11 בשנת 2005 שב העותר 1 ופנה לעירייה (הפעם באמצעות ב"כ) וביום 2.10.05 נדחתה
12 בקשתו (ראו נספח 13 לסיכומי העירייה).
13
14 בתחילת שנת 2006 שבו העותרים ופנו לעירייה ופנייתם נדחתה ביום 12.3.06 (ראו
15 נספח 14 לסיכומי העירייה).
16
17 לאחר שהעותרים שבו ופנו לעירייה, נדחתה פנייתם ביום 22.5.06 (ראו נספח 15
18 לסיכומי העירייה).
19
20 ביום 22.5.07 פנו העותרים לעירייה ונדחו על ידי ראש העיר ביום 27.6.07 (ראו נספח
21 16 לסיכומי העירייה).
22
23 לבסוף, בתחילת חודש יוני 2007, הוטלו עיקולים על נכסים שונים של העותרים (ראו
24 נספח 17 לסיכומי העירייה) וביום 3.7.07 הוגשה העתירה דנן.
25
26 בסיכומי התשובה מטעמים טוענים העותרים, כי אין לראות בתכתובת הני"ל, עליה
27 עמדתי לעיל, משום דרישה לתשלום חוב היכולה לעצור את מרוץ ההתיישנות, שכן
28 המדובר במכתבים שאינם ערוכים לפי הדרישות הדווקניות שבפקודת המיסים (גבייה)
29 ולפי תקנות המיסים (גבייה), תשל"ד-1974.
30

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1766-07 צ"צ'יאן נ' עיריית הרצליה

1 אכן, המכתב מיום 15.8.99 אינו עומד בדרישת סעיף 1 לתקנות המסים (גביה),
2 תשל"ד – 1974 הקובע כי: "הדרישה, לפי סעיף 4 לפקודה, לפרוע את הסכום המגיע
3 שלא נפרע, תהא ערוכה לפי טופס 1 שבתוספת". בהתאם לטופס 1, על ההודעה
4 לתשלום לכלול את סכום החוב, את דבר החובה לשלמו ואזהרה כי הימנעות מתשלום
5 תביא לנקיטת הליכי גבייה לפי פקודת המסים (גבייה). המכתב מיום 15.8.99 כולל,
6 אמנם, את סכום החוב ואת דבר החובה לשלמו, אך נעדרת ממנו אזהרה כי הימנעות
7 מתשלום החוב תביא לנקיטת הליכי גבייה. בהערת אגב אציין, כי הדרישות באשר
8 לתוכנה של דרישת התשלום בפקודת העיריות שונות מאלו שבתקנות המסים (גבייה)
9 וכל שנדרש הוא ציון גובה החוב ודרישה לתשלומו בתוך 15 יום (ראו סעיפים 306 ו-
10 309 לפקודת העיריות).
11
12 מכל מקום, לא יכולה להיות מחלוקת, כי המכתב מיום 8.1.01 (נספח 6 לסיכומי
13 העירייה) אכן עומד בדרישת סעיף 1 לתקנות המסים (גביה), שהרי מכתב זה כולל
14 אזהרה כדין ועל כן ניתן לראות בו דרישה לתשלום, שיש בכוחה לעצור את מרוץ
15 ההתיישנות. לפיכך, החוב בענייננו לא התיישן, שכן האמצעי הראשון לגבייתו נקט
16 לפני שחלפו 7 שנים מאז שנוצר.
17
18 למעלה מן הדרוש ומבלי לקבוע עמדה עקרונית בסוגיית תוכנה של דרישת התשלום ונפקות
19 העדרה של אזהרה מדרישת התשלום, סבורני כי בנסיבות ענייננו, שעה שאין מחלוקת כי
20 העותרים קיבלו את דרישת התשלום מיום 15.8.99, הרי שמרוץ ההתיישנות נעצר כבר
21 במועד האמור.
22
23 בפסק הדין בעניין נסייר התייחס בית המשפט העליון, בין היתר, לשלושה טעמים
24 העומדים בבסיס מוסד ההתיישנות; הטעם אחד הינו במישור הראייתי ועניינו ההכרה
25 בקושי הניצב בפני נתבע כאשר הוא נדרש לעובדות של מקרה שאירע לפני זמן רב
26 וההבנה כי יש צורך לתחום את הזמן בו נדרש אדם לשמור מסמכים וראיות אחרות.
27 הטעם השני הוא ההנחה כי חלוף הזמן משמיע ויתור ומחילה של התובע על עילתו.
28 הטעם השלישי הוא האינטרס של הנתבע בוודאות וביציבות. אינטרס זה מצדיק כי
29 האדם יוכל לכלכל את צעדיו בהסתמך על ההנחה כי בידו תמונה מלאה, ככל הניתן,
30 של מצבו הכלכלי.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 1766-07 צ"צ'אן נ' עיריית הרצליה

1 בהקבלה לעניין נסייר, ניתן לומר, כי בנסיבות ענייננו, שעה שאין מחלוקת כי
2 העותרים קיבלו את דרישת התשלום מיד בסמוך להיווצרותו של החוב, וניהלו לאורך
3 השנים מגעים עם העירייה, אזי לא מתקיימים שלושת הטעמים העומדים בבסיס
4 מוסד ההתיישנות; העותרים (לצורך ענייננו, הנתבעים לקיום החוב) היו מודעים
5 לקיומו של החוב כבר בשנת 1999 ואף העלו טענותיהם בפני העירייה, אך הובהר להם
6 שוב ושוב על ידי העירייה, כי העירייה איננה מוותרת על החוב וכי על העותרים
7 לשלמו. דרישות התשלום שהתקבלו אצל העותרים במהלך כל השנים, פניות העותרים
8 אל העירייה ומכתבי העירייה שהגיעו אל העותרים והבהירו כי על העותרים לשלם את
9 החוב לאלתר, מהווים, בנסיבות העניין, פעולות של העירייה לגביית החוב ולכן לא
10 ניתן לקבוע במקרה זה כי חלה התיישנות, כטענת העותרים. יתכן כי היה על העירייה
11 לפעול ביתר מרץ לגביית החוב, אך אין המדובר במקרה בו ניתן להסיק כי העירייה
12 ויתרה על החוב או כי העותרים לא ידעו שעליהם לשלם את החוב.

13

14 מן המקובץ עולה כי, לא ניתן לקבל את טענת העותרים להתיישנות החוב, שכן
15 לעותרים נודע, לכל המאוחר, ביום 15.8.99 על קיום החוב אשר נוצר במהלך שנת
16 1999. העירייה פעלה כדין, שלחה הודעות והתראות ופעלה לגביית החוב במשך כל
17 השנים, החל ממועד יצירת החיוב ובמהלך כל השנים שלאחר מכן.

18

19

4. סוף דבר

20

העתירה נדחית.

21

22 העותרים ישלמו לעירייה הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך 5,000 ₪. סכום זה ישא
23 הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד התשלום המלא בפועל. בפסיקת ההוצאות
24 הבאתי בחשבון כי לחובת העותרים נפסקו הוצאות ושכ"ט עו"ד בסך 20,000 ₪
25 במסגרת פסק הדין של כב' השופט ישעיה.

26

27

ניתן היום, יום שני 29 אוגוסט 2011, כ"ט אב תשע"א, בהעדר הצדדים.

28

המזכירות תודיע לצדדים.

29

ד"ר מיכל אגמון-גונן שופטת

29